DAHİ ÇOCUK | 5. SINIF TÜRKÇE

Çalışma Kâğıdı 03

Oyun Dünyası: Kelime Avında Son Tur

Oku • Anla • İlişkilendir • Yorumla | **12 soru • 4 aşama • Özgün metin • Karma etkinlik**

dahicocuk.tr
Oku • Anla • Düşün • Yorumla
5, 6, 7 ve 8. Sınıflar

Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Tarih: .....

Çalışmanın amacı: Metni yorumlamak, karakterlerin tutumlarını karşılaştırmak, tablodaki bilgiyi metinle ilişkilendirmek ve bir olaydan çıkardığın dersi gerekçelendirmek.

Okumadan Önce

Önce bu soruyu yanıtla; tahminini ve gerekçeni yaz, metni okuyunca tekrar değerlendir.

1. soru

1 Yalnızca metnin başlığına bakarak aşağıdakilerden hangisini tahmin etmek daha uygundur?

A) Bir yarışmanın son bölümünde yaşananların anlatılacağını
B) Bir hayvan avının anlatılacağını
C) Bir sözlüğün nasıl basıldığının anlatılacağını
D) Bir tatil planının yapılacağını

A. Metni Oku

Özgün öyküleyici metin

Okuma

Kelime Avında Son Tur

Okulun kütüphane haftasında sınıflar arasında bir kelime avı yarışması düzenlendi. Mina ile Baran, 5/B sınıfını temsil ediyordu. Oyunda her takım, kitapların arasına saklanmış kelime kartlarını bulacak ve kartlardaki kelimelerin anlamlarını doğru söyleyecekti.

Son turda Baran, “sızlanmak” kelimesini bilmediği hâlde acele edip “sevinmek” anlamını söyledi. Cevap yanlış çıktı ve 5/B ikinci oldu. Baran kartı masaya bıraktı. “Hepsi benim hatam, bir daha hiç yarışmam.” dedi.

Mina ise kartı aldı, sözlükte baktı ve anlamını defterine yazdı. “Bu kelimeyi artık unutmayız. Bence yarışmanın en işe yarayan yeri burasıydı.” dedi. Baran önce şaşırdı, sonra sözlüğe uzandı. İkisi birlikte yanlış yaptıkları diğer kelimeleri de defterlerine geçirdiler.

Ertesi hafta kütüphane panosuna yeni yarışmanın duyurusu asıldı. Listeye ilk yazılan isim Baran’ın ismiydi.

B. Metni Keşfet

Başlık, olaylar ve sözcük anlamı üzerinde çalışacaksın.

2–3. sorular

2 Baran'ın "bir daha hiç yarışmam" demesinin nedeni nedir?

A) Kütüphane kitaplarını beğenmemesi
B) Mina'nın kendisini yarışmaya zorlaması
C) Sözlüğün yarışmada yasaklanması
D) Son turda yanlış cevap verip takımın ikinci olması ve kendini suçlaması

3 Metinde geçen "sınıfı temsil ediyordu" ifadesi hangi anlama gelir?

A) Sınıfın adını başka bir sınıfa vermek
B) Sınıf adına yarışmaya katılmak
C) Kütüphanede kitapları düzenlemek
D) Yarışmayı yöneten kişi olmak

C. Anlamı Yapılandır

Ana düşünce, olay sırası ve anahtar kelimeler.

4–6. sorular

4 Bu metnin ana düşüncesini en iyi ifade eden seçenek hangisidir?

A) Yarışmalara hiç katılmamak daha doğrudur.
B) Sözlükler yalnızca yarışmalarda kullanılır.
C) Hatalardan ders çıkarmak, yenilgiyi öğrenme fırsatına çevirir.
D) Yarışmayı yalnızca birinci olan takım hatırlar.

5 Metindeki olayların oluş sırasını 1'den 4'e kadar numaralandır.

( ) Mina ile Baran'ın yanlış cevapları sözlükten bakıp defterlerine yazması
( ) Baran'ın acele edip yanlış anlam söylemesi
( ) Baran'ın yeni yarışma listesine ilk adını yazması
( ) Baran'ın bir daha yarışmayacağını söylemesi

6 Aşağıdaki kelimelerden hangileri metnin anahtar kelimeleri olmaya daha uygundur? Üç seçenek işaretle.

☐ yarışma ☐ tatil ☐ hata ☐ alışveriş ☐ öğrenme

Yönerge: Metnin tamamını en iyi temsil eden üç kelimeyi seç.

D. Derinlemesine Anla

Neden–sonuç ilişkisi, yorum ve ana ileti.

7–9. sorular

7 Baran’ın yeni yarışma listesine ilk adını yazması onun hakkında hangi sonuca ulaşılmasını sağlar?

A) Yenilgiden sonra bakış açısını değiştirip yeniden denemeye hazır olduğu

B) Yarışmayı kazanmaya çalışmaktan vazgeçtiği

C) Mina ile küstüğü

D) Sözlüğü artık kullanmayacağı

8 Mina’nın “Yarışmanın en işe yarayan yeri burasıydı.” demesi onun hangi özelliğini gösterir? Yanıtını metindeki bir olayla destekle.

.....

.....

.....

.....

.....

9 Metnin sonunda listeye ilk yazılan ismin Baran’ın ismi olmasıyla anlatılmak istenen nedir?

.....

.....

.....

.....

.....

Dahi ipucu: Yanıtını yazarken metinden bir olayı örnek göster ve görüşünü “çünkü” ile gerekçelendir.

E. Becerini Geliştir

Görsel okuryazarlık, karşılaştırma ve görüş bildirme.

10–12. sorular

10 **Görsel okuryazarlık.** **Aşağıdaki tabloyu incele. Tablo, metindeki iki arkadaşın tepkilerini karşılaştırır.**

Durum	BARAN	MİNA
Yanlış cevaptan sonra	Kendini suçladı	Anlamı sözlükten buldu
Hata hakkında	“Bir daha yarışmam.” dedi	Hatayı işe yarar buldu
Sonrasında	Yeni yarışmaya yazıldı	Yanlışları deftere yazdı

İki arkadaşın yanlış cevap karşısındaki tepkileri

Bu tabloya göre aşağıdaki yorumlardan hangisi doğrudur?

A) İki öğrenci de yanlış cevaptan sonra aynı tepkiyi göstermiştir.

B) Mina hatası yüzünden yarışmayı bırakmak istemiştir.

C) Baran yanlış cevaptan sonra anlamı sözlükten araştırmıştır.

D) Baran’ın tepkisi başta Mina’dan farklıdır; ama ikisi de sonunda öğrenmeye ya da yeniden denemeye yönelmiştir.

11 **Karşılaştırma etkinliği.** **Kitap okumak ile kelime avı gibi bir yarışma oynamak arasında bir benzerlik ve bir farklılık yaz.**

= Benzerlik

.....

.....

.....

≠ Farklılık

.....

.....

.....

12 **Görüşünü gerekçelendir.** **Sence bir yenilgi, oyunun sonu mudur yoksa yeni bir başlangıç mı? Metindeki bir olaydan yararlanarak görüşünü en az iki cümleyle açıkla.**

.....

.....

.....

.....

.....

dahicocuk.tr
Oku • Anla • Düşün • Yorumla
5, 6, 7 ve 8. Sınıflar

Harika iş çıkardın!

Yanıtlarını gözden geçir; bir hatadan ders çıkarmak da kazanmak kadar değerlidir.

Cevap Anahtarı ve Kısa Çözümler

6. Çoktan seçmeli ve açık uçlu sorular

ÖĞRETMEN

Çoktan seçmeli sorular

1. soru	2. soru	3. soru	4. soru	7. soru	10. soru
A	D	B	C	A	D

Açıklamalar

1 **A:** Başlıktaki “son tur” ifadesi, bir yarışmanın son bölümünü; “kelime avı” ise kelimelerin arandığı bir oyunu düşündürür. Tahminin gerekçesi başlığa dayanmalıdır.

2 **D:** Baran, son turda yanlış cevap verdiği, takım ikinci olduğu ve kendini suçladığı için yarışmayı bırakmak istemiştir.

3 **B:** “Temsil etmek”, bir topluluk adına bir etkinliğe katılmak anlamına gelir; metinde Mina ile Baran sınıfları adına yarışmaktadır.

4 **C:** Mina’nın yaklaşımı ve Baran’ın değişimi, hatalardan ders çıkarmanın yenilgiyi öğrenme fırsatına çevirdiğini gösterir.

7 **A:** Baran’ın yeni yarışmaya yazılması, yenilgiden sonra bakış açısının değiştiğini ve yeniden denemeye hazır olduğunu gösterir.

10 **D:** Tablodaki ilk iki satır tepkilerin farklı olduğunu, üçüncü satır ise ikisinin de öğrenmeye ya da yeniden denemeye yöneldiğini gösterir.

Açık uçlu ve etkinlik soruları

Soru	Beklenen yanıt / değerlendirme
5	Doğru sıra: Baran’ın acele edip yanlış anlam söylemesi (1), Baran’ın bir daha yarışmayacağını söylemesi (2), Mina ile Baran’ın yanlışları sözlükten bakıp deftere yazması (3), Baran’ın yeni yarışma listesine ilk adını yazması (4).
6	En uygun anahtar kelimeler: **yarışma, hata, öğrenme**.
8	Mina’nın olumsuz bir durumda bile öğrenme fırsatı görebildiğini, çözüm odaklı düşündüğünü gösterir. Destekleyici olay: Yanlış kelimeyi sözlükte bulup defterine yazması.
9	Baran’ın hatasından sonra pes etmediğini, cesaret toplayıp yeniden denemeye karar verdiğini ve tutumunun olumlu yönde değiştiğini anlatır.
11	Yanıtlar değişebilir. *Benzerlik:* İkisi de söz varlığını geliştirir. *Farklılık:* Kitap okumak çoğunlukla bireysel ve sakin bir etkinlik iken kelime avı takımla ve yarışarak oynanır.
12	Tek bir zorunlu görüş yoktur. Öğrenci görüşünü açıklamalı; mümkünse Baran’ın yenilgiden sonra yeniden yarışmaya yazılmasından ya da Mina’nın hatayı öğrenme fırsatına çevirmesinden örnek vermelidir.

Puanlama önerisi: 12 sorunun her biri 1 puan olarak değerlendirilebilir. Açık uçlu sorularda puan, yalnızca beklenen ifadeyi kullanmaya değil, yanıtın anlamlı ve gerekçeli olmasına göre verilmelidir. Bu puanlama önerisi resmî bir MEB ölçeği değildir.

Çalışma kâğıdına eklenmesi gereken iki uygulama

Akıcı okuma

Öğrenci metni sesli okurken doğruluk, uygun duraklama ve akıcılık öğretmen tarafından ayrı bir gözlem formuyla değerlendirilebilir. Bu uygulama, T.O.5.2 ile ilişkilidir.

Tahmin çalışmasının sırası

T.O.5.4’e uygun ölçüm için 1. soru metin okunmadan önce uygulanmalıdır; bu nedenle “Okumadan Önce” kutusunda yer alır. Öğrenci tahminini ve gerekçesini yazar; okuma sonunda tahminini tekrar değerlendirir.

Kazanım Eşleştirme Tablosu

7. Resmî öğrenme çıktıları ve beceriler

ÖĞRETMEN

Kodlar, ÇK-5-01'de kullanılan **Oyun Dünyası** teması eşleştirmesiyle aynıdır; yayımdan önce MEB programından doğrulanması önerilir. Eşleştirmeler bu kâğıttaki etkinliklere göre yapılmıştır.

Kod	Resmî öğrenme çıktısı	Çalışmadaki karşılığı
T.O.5.4	Okuyacağı metnin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme	1. soru
T.O.5.5	Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme	3. soru, sözcük ve ifade çalışması
T.O.5.6	Metnin yüzey anlamını belirleyebilme	2, 5. sorular
T.O.5.7	Görselle iletilen anlamı belirleyebilme	10. soru
T.O.5.15	Metnin anahtar kelimelerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	6. soru
T.O.5.20	Metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme	3, 6. sorular ve ek sözcük çalışması
T.Y.5.3	Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme	8, 11 ve 12. sorulardaki yazılı anlatım uygulamalarıyla desteklenebilir
T.Y.5.13	Yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme	8, 11 ve 12. sorularda nitelikli ifadeler kullanma çalışmasıyla desteklenebilir

Son iki yazma çıktısı, kısa yanıtlar aracılığıyla desteklenmektedir; bu sorular tek başına ilgili çıktılara tam olarak ulaşıldığını kanıtlamaz.

8. Öğretmen için kısa değerlendirme formu

Her beceri için öğretmen gözlemine dayalı bir düzey seçin.

Beceri	Destek gerekli	Gelişiyor	Başardı
1. Metindeki açık bilgileri doğru bulur.	☐	☐	☐
2. Sözcük ve ifadeleri bağlamına göre yorumlar.	☐	☐	☐
3. Metnin anahtar kelimelerini belirler.	☐	☐	☐
4. Karakterlerin tutumlarını karşılaştırır.	☐	☐	☐
5. Tablodaki bilgiyi metinle ilişkilendirir.	☐	☐	☐
6. Görüşünü gerekçeyle açıklar.	☐	☐	☐

9. Sonraki çalışma kâğıtları için sistemimiz

Bu kâğıt serinin üçüncü halkasıdır (ÇK-5-03). Sonraki kâğıtlarda aynı beceriler farklı metin türleriyle tekrar ele alınıp yeni öğrenme çıktıları eklenebilir.

ÇK-5-01

Bir İp, Üç Arkadaş

Yüzey anlam, tahmin, anahtar kelimeler ve görsel.

ÇK-5-02

Oyun Kurallarını Anlamak

Yönergeler, sıralama ve bilgileri ilişkilendirme.

ÇK-5-03

Bir Oyundan Ne Öğrendik?

Metni yorumlama, karşılaştırma ve gerekçeli görüş.

ÇK-5-04

Geleneksel Oyunlar

Bilgi metni, görsel okuryazarlık ve dijital tasarım.

Bu başlıklar önerilen bir çalışma sırasıdır; resmî ders kitabındaki metinlerin yerine geçmez.